

EGYSÉGES EURÓPAI HATÁRŐRSÉG MINT EURÓPA BELSŐ BIZTONSÁGI KONCEPCIÓJÁNAK PILLÉRE

Az elmélet és a gyakorlat közt nagyon gyakran hatalmas különbség van. Ami papíron egyszerűnek, sőt problémamentesnek tűnik annak gyakorlatban történő megvalósítása akár legyőzhetetlen problémát is jelenthet. Ez a tézis minden rendőrtisztviselő számára fontos, főképp akkor, ha föderatív államban teljesít szolgálatot, ahol az egyes szövetségi államok jogi előírásai egyrésztől mindent lefednek, másrésztől viszont az előírások közt jelentős jogi különbségek vannak. Hozzáadódik ehhez még a szervezeti hierarchia különbözősége és a papíron egyszerűnek tűnő feladat olyan problémahalmazná válik, amely – ha ez egyáltalán lehetséges – csak hatalmas szervezőmunkával oldható meg.

Ha az egységes európai határőrség megteremtésének koncepciójáról beszélünk, ez a tézis teljesen más dimenziót kap: meggyőződéssel kell arról beszélünk, hogy hogyan lehetséges néhány éven belül 18, 20, vagy talán még több államot egy Európa belső biztonsága szempontjából igen fontos kérdésben összefogni, az államok egy része több évszázadon keresztül fejlődött és aprólékosan kidolgozott jogrendszere van, míg a másik államoknak ezzel szemben csupán egy reformot igénylő jogrendszere van, amit leginkább a „keret” fogalommal lehet meghatározni.

Sok európai államban találunk egymás mellett állami- és önkormányzati rendőrséget, néhány tucatnyi alkalmazottal működő specializált rendőrséget és több tízezer fős létszámú országos illetékességű rendőrséget. Európában ismerünk „vízvédelmi” rendőrséget, a légi biztonságért, vagy környezetvédelemért felelős rendőrségeket. Sok országban a legtöbb rendőr egy – a föderatív államokban több – belügyminiszter alárendeltségébe tartozik, emellett vannak olyan országok, ahol a rendőrség nagy része a védelmi miniszter alárendeltségében van. Vannak olyan országok, melyekben a rendőrség legfőbb parancsnoka az államelnök, a pénzügyi-, vagy gazdasági miniszter. E keretek közt mozognak az európai határőrségek: különböznek szervezeti felépítésükben, viszonyaikban, kiképzésben és felszereltségben.

Úgy gondolom ez a néhány gondolat elég a probléma érzékeltetéséhez: aki zászlajára célként az európai határőrségek egységes rendszerének megteremtését írta, meg kell, hogy legyen győződve arról, hogy olyan feladat előtt áll, amitől – az Euró bevezetéséhez hasonlóan – nem kell irtózni. Az Euró bevezetése kapcsán a pénz stabilitásáról van szó, az egységes európai határőrség megteremtése kapcsán – a keletkező problémákra való tekintettel - sokkal többről. Mindkét terület a demokratikus jogállam lényegi feladata: a polgárok jóléte és biztonsága.

Aki európai határőrséget kíván létrehozni annak látnoknak kell lennie. Olyan embernek, aki a jövőbe lát és megkockáztatja még azt is, hogy – a lehetőségek határainak kitérítése által – lehetetlenre gondol. Mi európaiak lehetünk látnokok, mert a XX. század történelme megtanított minket arra, hogy szinte minden lehetséges. A XX. század az

érzések váltófürdője volt, csúcok és mélységek váltották egymást. Ki gondolt akár csak egy generációval korábban is arra, hogy a „vasfüggönyt”, amely több mint négy évtizeden keresztül elválasztotta egymástól a Keletet és Nyugatot, békés eszközökkel bontják le.

Az Európai Unió hálás terület látnokok számára. Találón fogalmazott Dr. Helmut Kohl egykori szövetségi kancellár egy 1999-ben, Svájcban, a Fribourg-i Egyetemen tartott előadásában: *„Az én látomásom a XXI. század Európájáról egy erős szolidáris közösség képe, amely a hidegháború egykori sírjai fölött összenőtt, amelyben az emberek békében és szabadságban élhetnek, egy egyesült Európa, amelynek határai nyitva állnak, hogy az emberek azokat átléphessék és barátságokat köthessenek.”*

A szövetség rendőrsége, a Német Szövetségi Határvédelem alkalmazottainak érdekképviselője, a határőr szakszervezet már régen felismerte, hogy az egyesült Európában a bűnözési helyzetképre a válasz az egységes európai határőrség megteremtése kell hogy legyen.

Különösképpen kiemelkedő jelentőségű a szervezett bűnözés, ami a határokat ténylegesen és átvitt értelemben is átlépi. A bűnözés egyik területe a következő években állandóan növekvő jelentőséghez jut. Szakértők előrejelzése szerint az Európára nehezedő migrációs nyomás a következő évtizedekben jelentősen növekedik.

A „harmadik” és „negyedik világ” államainak egyre több lakosa hagyja el hazáját és indul Európa felé. Ezeknek az embereknek a gazdasági szükségéből bűnözők különösen jól jövedelmező üzletet csinálnak. A bűnözés e formáját nem lehet olyan rendőrökkel kezelni, akik különböző hatáskörök kibogozhatatlan gombolyagában dolgoznak. Tiszta struktúrákra van szükség - főként az európai határőrségben – a határőrségek jogaiban, képzettségében, felszereltségében közös, egységes színvonalat kell létrehozni. A határállamok számára, akik a közbenső államok biztonságát nyújtják teherkiegyenlítés szükséges. Ez csak valamennyi EU-tagállam közös felelősségével valósítható meg.

A német határőr szakszervezet a '90-es évek közepe óta több szakmai ülést tartott Európa-témában. Amikor másutt az egyesült Európa belső biztonsága még napirendre sem került, mi politikai és gazdasági szakembereket, tartomány rendőröket hívtunk meg szimpóziumainkra és ezekkel a szakértőkkel közösen dolgoztunk ki koncepciókat a szövetségi határvédelemnek az egyre növekvő egyesült Európában történő jövőbeni fejlesztésére.

A szövetségi határvédelem jövőkonceptójának kidolgozásánál következetesen tovább gondolkodtunk Németország határainál és Nyugatra is, Keletre is kapcsolatot kerestünk szomszédainkkal. A német határőr szakszervezet évek óta szoros kapcsolatot tart fenn többek közt a belga, holland, luxemburgi, francia és osztrák határőrséggel. És itt különösen ki szeretném emelni, hogy a magyar kollegákhoz is évek óta hasonló barátság köt.

A keleti és délkeleti szomszédainkkal való intenzív kapcsolatok alapján már régen megállapítottuk, hogy az Európai Unió magában hordozza a bővítés esélyét. Azt is megállapítottuk, hogy a bővítés csak akkor sikerülhet, ha a tagjelölt országok nagy erőfeszítéseket vállalnak, melyben mi őket a legjobb tudásunk szerint támogatjuk. A bővítés sikerének lényeges előfeltétele a magas biztonsági színvonal megteremtése, illetve megtartása Európa minden államában. A polgárok csak akkor támogatják a bővítést, ha a biztonságukat nem éri károsodás. Bernd Posselt, Európa parlamenti képviselő, akit évek óta baráti szálak kötnek a német határőr szakszervezethez 1998-ban a Sonthofen-i ülésünkön a szövetségi határvédelmet egy jövőben megtervezendő EU-határőrség csirájának nevezte. Hasonlóan nyilatkozott Bért van Caelenbert, a Közszoigálatban Alkalmazottak Európai

Szövetségének (EUROFEDOP) főtitkára, aki kifejezésre jutatta, hogy a szövetségi határvédelem az európai határőrség előképe. Az e témakörben jól ismert Hermann Feinek az Európai Rendőr Szövetség (EPU) elnöke szintén egy közös európai határőrség mellett áll.

A határőr szakszervezet munkája hatásos. Ottó Schily, német szövetségi belügyminiszter az EU igazságügyi és belügyminisztereinek találkozásán Brüsszelben felvetett egy összeurópai határőrség gondolatát, melyet a német szövetségi határvédelem modelljéhez kell orientálni. A miniszter kifejtette: *„Bölcs dolog lenne az EU külső határait közösen védeni, mert a határok biztonságához mindannyiunk egyéni érdeke fűződik.”* Az olasz és különösen a belga kormányzat, aki 2001. második félévében az Európa Tanács elnökségét adja, kifejezésre jutatta, hogy Németország e javaslatával egyetért.

Nem véletlen, hanem a határőr szakszervezet intenzív információs politikájának eredménye, hogy az európai határőrség gondolata Ausztriában is gyümölcsöző talajra talált. Az osztrák szövetségi belügyminisztérium egy elveket tartalmazó okmány rögzítette: Ausztriának érdeke az európai határőrség gondolatának további követése, mert Ausztria jelenleg hosszú schengeni külső határral rendelkezik, melynek ellenőrzéséhez igencsak kívánatos lenne az Unió anyagi hozzájárulása, és Ausztria olyan tagjelölt államokkal van körülveve, melyeknek a jövőben a schengeni külső határok hatásos és hatékony őrizetét át kell venni.

Ilyen háttér mellett kézenfekvő, hogy Magyarországnak az Unióhoz történő csatlakozása csak a rendészeti szervezet és különösen a határőrség szervezetének a – még addig kialakítandó – biztonsági szinthez történő igazításával lehetséges. A német határőr szakszervezet teljes erejét beveti, és minden lehetőséget megragad a politikai döntéshozatal befolyásolására, hogy az összeurópai határőrséghez vezető utat egyengesse. Az európai polgárok az egyesült Európát csak akkor támogatják, ha a biztonság területén nem szenvednek károsodást. A megnövekedett Európa csak olyan egységes biztonsági felépítménnyel képzelhető el, amelynek szívében a közös határőrség képezi.